GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 134. *Duminecă, 16 (28) Iunie* 1885.

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei.“

Cu I Iuliu st. v. 1885 se începe unŭ nou abonamentŭ, la care invităm pe toțĭ onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai foiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ **3 fl.**
„ șése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România și străinătate:

pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ șése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

NB. Prețurile acestea le-amŭ ficsatŭ spre a ușurá abonanțilorŭ noștri din România plata abonamentului, fără a mai socoti agiulŭ.

Rugămŭ pe domnii abonențĭ, ca sĕ binevoiască a-șĭ reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espedițiunea ḍiarului.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Brașovŭ, 15 (27) Iunie 1885.

Unii dintre acei bărbațĭ ai nostri, cari mai multŭ séu mai puținŭ suntŭ responsabilĭ pentru atitudinea poporului românŭ în lupta sa cu asupritorii, se facŭ a fi fórte surprinșĭ de săriturile nebune ale șovinismului ungurescŭ și dau din capŭ ca și când ar voi sĕ ḍică: la așa ceva nu ne-amŭ așteptatŭ.

Credŭ ei óre că prin mărturisirea că au fostŭ surprinșĭ în modŭ neașteptatŭ de eveneminte vorŭ fi mântuițĭ de tótă responsabilitatea? Credŭ ei că istoria nu-i va judecá, că n'au luatŭ de cu vreme mĕsurĭ energice în potriva furtunei amenințătóre, că au lucratŭ fără chibzuiélă séu, mai bine ḍisŭ, au statŭ în neactivitate fără grijă de viitorŭ?

Rĕu se înșélă décă credŭ astfelŭ. Potopulŭ maghiarisărei n'a venitŭ deodată, ci numai cu încetulŭ și cei ce nu s'au sciutŭ înarmá în contra lui vorŭ avé se rĕspundă înaintea națiunei pentru negligența lorŭ.

Nimicŭ nu-i póte scusá. Presa nóstră a datŭ semnalulŭ la timpŭ vĕḍêndŭ cum se apropiă totŭ mai tare pericululŭ și înșișĭ adversarii noștri îlŭ prevesteau prin amenințările lui continue.

Nu voimŭ sĕ mergemŭ mai departe, decâtŭ până la 1879 în care anŭ s'a începutŭ prigonirea naționalității nóstre în stilŭ mare. Organulŭ nostru a aprețiatŭ în Februariu 1879 situațiunea cu cuvintele următóre:

„Fiecare din noi sêmte prea bine că scopulŭ statului nu póte fi numai întărirea unui singurŭ elementŭ pe contulŭ celorlalte, de altă parte scimŭ cu toții prea bine și ne putemŭ convinge în fiecare momentŭ că partidele maghiare fără deosebire promovéză esclusivŭ numai interesele rassei lorŭ maghiare și consideră statulŭ numai și numai ca unŭ mijlocŭ spre ajungerea scopului lorŭ comunŭ, care este înflorirea și întărirea națiunei maghiare precum și înmulțirea ei prin asimilarea celorlalte elemente.

Pornindŭ din acestŭ principiu alŭ fericirei esclusive a rassei lorŭ și făcêndŭ din elŭ prin aceea că au potestatea statului în mână unŭ principiu de statŭ, Maghiarii ipso facto devinŭ cei mai marĭ contrarĭ ai orĭcărei nisuințe, fie ea orĭ câtŭ de îndreptățită în realitate, îndată ce acéstă nisuință vine în conflictŭ cu principiulŭ lorŭ absolutisticŭ de rassă.

Investițĭ cu océstă putere absolută Maghiarii vorŭ abusá cu atâtŭ mai multŭ de ea fațĭ cu naționalitățile nemaghiare cu câtŭ acestŭ abusŭ de putere trece înaintea lorŭ de unŭ meritŭ pentru națiunea maghiară de-o promovare a scopului statului în înțelesulŭ ce îlŭ dau ei.

Corpurile legiuitóre maghiare, pe lângă aceea că au stabilitŭ principiulŭ superiorității absolute a rassei maghiare, s'au vĕḍutŭ necesitate la 1868 a recunósce totușĭ în câtva esistența elementelorŭ nemaghiare în țéră, aducândŭ o lege anumită pentru naționalitățĭ. S'a ḍisŭ de atuncĭ, că acéstă lege va fi ilusoriă, că printr'însa nu nu se va puté scuti individualitatea națională a popórelorŭ nemaghiare, care nu e recunoscută în acea lege; s'a ḍisŭ că legea de naționalitate putea sĕ aibă numai scopulŭ d'a ușurá încâtva administrațiunea, că și acestŭ scopŭ va deveni ilusoriu, fiindcă administrațiunea se află în mânile Maghiarilorŭ, carĭ după convingerea lorŭ asupra scopului statului, și-au datŭ cele mai marĭ silințe a o monopolisá în favorulŭ rassei maghiare, ceea ce le-a și succesŭ.

Sĕ nu ne mirămŭ dér, décă Maghiarii ne vorŭ disputá chiar și acele fórte neînsemnate drepturĭ, de cari ne mai putemŭ folosi în interesulŭ naționalității nóstre pe basa legilorŭ ungurescĭ esistente.“

In fața acestei situațiuni organulŭ nostru a apelatŭ de repețite-orĭ la toțĭ factorii noștri naționali, ca sĕ nu întârḍie a-șĭ face datoria luândŭ mĕsurĭ de apĕrare.

Cum au rĕspunsŭ bărbații luminațĭ ai națiunei nóstre la acestŭ apelŭ? Ce și cum au lucratŭ ei, de atuncĭ și până aḍĭ?

Tisza în Oradea-mare

Telegrama de erĭ dela Oradea-mare ne-a comunicatŭ, că ministrulŭ Tisza a fostŭ primitŭ la 25 Iuniu n. cu ovațiunĭ de către poporațiunea de acolo. Aḍĭ suntemŭ în posițiune a da cetitorilorŭ noștri și esența discursurilorŭ ce s'au ținutŭ acolo între pahare la banchetŭ.

Ca sĕ véḍă publiculŭ, cum „neaoșii Maghiarĭ“ se têrĕscŭ la piciórele ministrului, reproducemŭ aci numai o frasă din toastulŭ lui Ludwig *Markus*, ridicatŭ pentru „primulŭ consilierŭ alŭ regelui, capulŭ guvernului Ungariei, înțeleptulŭ conducĕtorŭ alŭ patriei și tala comitatului Bihorŭ.“ Ĕtă lingușitórea frasă a „maghiarului“ *Markus*: „In mĕsura, în care încăruntesce capulŭ lui Coloman Tisza, înverḍeșce câte o frunḍă în laurii neperitorĭ ai meritelorŭ sale.“

Tisza, încântatŭ de atâta lingușire și luândŭ de banĭ bunĭ vorbele lui Markus, se ridicà ca unŭ Jupiter și rostì următorulŭ toastŭ:

»E unŭ adevĕrŭ vechiu și așa va rĕmâné pentru veciă — ba chiar am cetitŭ astăḍĭ într'unŭ ḍiarŭ — că omulŭ trebue sĕ facă politică bună cu minte rece, inima însă trebue sĕ simță ferbinte. Eu n'am venitŭ aḍĭ aci cu intențiunea ca sĕ facŭ politică cu minte rece, — dér inima mea e caldă de câte orĭ viu la Oradea-mare. Mĕ provocŭ la simțĕmêntulŭ ferbinte alŭ inimei nu pentru că mintea rece, care reguléză simțĕmintele, n'ar putea aproba aceea pentru ce ridicŭ paharulŭ meu, ci fiindcă eu aci, în orașulŭ părinților mei, mĕ potŭ provoca și la inima mea. Permiteți-mĭ, după aceste premise, sĕ ridicŭ în scurtŭ cu puține cuvinte — sêmțĕmêntulŭ n'are lipsă de unŭ lungŭ discursŭ — paharulŭ meu pentru orașulŭ Oradea-mare și adaugŭ — căcĭ amêndouĕ mergŭ mână 'n mână — pentru comitatulŭ Bihorŭ. Acestŭ orașŭ și acestŭ comitatŭ, care totdeuna au fostŭ ungurescĭ și ungurescĭ vorŭ rĕmânea totdeuna, care dacă arŭ puté rĕtăci vreodată, arŭ rĕtăci celŭ multŭ în extremulŭ ungurismului, — acestŭ orașŭ și acestŭ comitatŭ D-ḍeu sĕ le înflorescă și sĕ țină multŭ timpŭ pe cetățenii lorŭ.«

Nu scimŭ cum a fostŭ temperatura în Oradea în ḍiua de 25 Iuniu, dér din vorbele ministrului resultă, că era mare ferbințélă!

A mai vorbitŭ apoi „maghiarulŭ“ Sal, primarŭ, făcêndŭ declarațiunĭ de „credință neclintită pentru bărbatulŭ, care de 20 anĭ neîntreruptŭ a lucratŭ pentru ridicarea materială și spirituală a țĕrii.“

Intr'adevĕrŭ, materialicesce stă strălucitŭ țéră. Vĕḍêndŭ stăpânii cum se'nțelenesce sărăcia dela unŭ capĕtŭ la altulŭ alŭ țĕrii, și-au ḍisŭ: Decâtŭ sĕ fii sĕracŭ, mai bine sĕ n'ai nimicŭ. Și înt'adevĕrŭ că nu va mai trece multŭ și sĕrmana poporațiune va sta bine, căcĭ nu va mai avé nicĭ de unde sĕ dea nicĭ de unde sĕ ia.

Câtŭ pentru ridicarea spirituală, de care ține și educațiunea inimei și nobilarea sênțemintelorŭ, actele stăpânirii nimicescŭ cu desĕvêrșire aserțiunea lui Sal. Eată și unŭ raportŭ specialŭ ce ne vine din Oradea:

Oradea-mare, 26 Iuniu.

Ministrulŭ-președinte D. Tisza erĭ séră a sositŭ în mijloculŭ alegĕtorilorŭ sĕi la Oradea-mare. După sosire a mersŭ la casina națională (domnéscă), d'acolo la teatru și în urmă la ospĕtăria »Rózsa bokor,« unde partisanii și onorațiorii Escelenței sale (pe carele lingăii îlŭ numescŭ »a kegyelmej ur«) au fostŭ invitațĭ și chiămațĭ la banchetŭ, carele s'a și începutŭ pela 9 și jumĕtate óre séra. Ḍiarele locale spunŭ, că s'a adunatŭ cu acea ocasiune la 800—1000 ómenĭ. Fiă.

De sine se înțelege, că au fostŭ și toaste. In numele orașului și a partidului toastulŭ de bineventare l'a ḍisŭ advocatulŭ Márkus. D-lŭ Tisza, carele a bună sémă ar fi așteptatŭ sĕ-lŭ salute unŭ altcineva, o somitate locală, numai după decursulŭ unei jumĕtățĭ de óră a rĕspunsŭ următórele: Deși pentru politica bună se recere minte rece, acésta nu eschide inima caldă. Elŭ n'a venitŭ sĕ facă politică ci sĕ'șĭ descopere căldura inimei ce o are către orașulŭ sĕu natalŭ. Oradea a fostŭ totdéuna, și va fi maghiară, și décă a avutŭ pĕcate (ha voltak hibái) aceste numai în interesulŭ maghiarismului le-a făcutŭ (csak a magyarság érdekében követte el). Decĭ le poftesce sĕ trăiască cu micŭ și mare! — Se înțelege, că aplausele au fostŭ sgomotóse.

Tisza ḍise că n'a venitŭ sĕ facă politică și făcŭ politică națională; îndegetă că se potŭ comite greșelĭ în interesulŭ maghiarismului. Și acestea le-a pronunciatŭ înaintea publicului d-lŭ ministru președinte alŭ Ungariei, a cărui cuvinte și principii suntŭ dogme pentru diregĕtorii și mamelucii sĕi.

Decĭ marele Caiafă, papa Calvinŭ Tisza, deslégă tóte pĕcatele, câte se comitŭ în interesulŭ maghiarismului. Finis sanctificat media.... acésta o face primulŭ funcționarŭ alŭ statului, decĭ avisŭ la toțĭ ceilalțĭ, sĕ facă asemenea, căcĭ li suntŭ dinainte iertate pĕcatele.... Escelența sa a uitatŭ a mai adauge, »că pĕcatele ce se facŭ în interesulŭ maghiarismului și a celorŭ dela putere suntŭ chiar merite, carĭ se remunerézá,« precum vedemŭ esemple în tóte ḍilele.

Absolutismulŭ, celŭ puținŭ în publicŭ, n'a permisŭ unele ca aceste; éră constituționalismulŭ le propagă. Prosit! Fiă rĕsplata vóstră, conformŭ faptelorŭ vóstre!

Rotuna.

SCIRILE ḌILEI.

Ni se scrie din Cetatea de baltă cu data 26 Iuniu n., că pe Têrnava mică, în ținutulŭ Diciosânmărtinŭ-Cetate de baltă, sĕmĕnăturile de tómnă și de primăvéră, adecă: grâulŭ, sĕcara, rapița, ovĕsulŭ și orzulŭ s'au îndreptatŭ, și promitŭ unŭ secerișŭ de mijlocŭ bunŭ; cucuruzulŭ (porumbulŭ) încă e crescutŭ bine și frumosŭ, cam de-a-rêndulŭ e săpatŭ și de a doua óră; viile promitŭ mai puținŭ, dar acelŭ puținŭ până în presente e frumosŭ;

numai timpŭ favoritorŭ sĕ fiă', şi apoi ómenii suntŭ mulţămiţĭ.

—0—

Acelaşŭ corespondentŭ ne comunică, că în comunele Capelna inferióră şi Feisa, de multŭ graséză între copii morbulŭ de grumazŭ; în Capelna, din luna Februariu a. c. au muritŭ preste 50 de copii în etate de 3—16 anĭ, în Feisa încă au muritŭ unŭ numĕrŭ însemnatŭ; ómenii suntŭ cuprinşĭ de frică şi spaimă. — Ce face jurisdicţiunea competentă, de nu ia mĕsurĭ pentru stărpirea rĕului?

—0—

Totŭ de acolo ni se comunică, că din 21 Iuniu n. plouă în cotinuu, apele au crescutŭ fórte, rîturile suntŭ inundate, ierburile noroite, fĕnulŭ spălatŭ şi partea cea mai mare dusŭ cu totulŭ. In nóptea de 25 Iuniu între tunete grozave s'a descărcatŭ o plóiă torenţială. In comuna Craifalĕu a trăsnitŭ o casă, carea a şi arsŭ totalŭ, ómenĭ nu s'au periclitatŭ. Omenii suntŭ îngrigiaţĭ pentru nutreţŭ de vite, care se arată a fi în anulŭ acesta fórte puţinŭ.

—0—

La 21 Iuniu s'a constituitŭ în Braşovŭ o filială a reuniunei de maghiarisare din Cluşiu. Cu ocasiunea constituirei, »neaoşii maghiarĭ" au afurisitŭ hotărîrea luată de adunarea comitatului Braşovŭ cu privire la »Kultur-egylet". De atuncĭ plouă de varsă în Braşovŭ.

—0—

Intre acusaţii în procesulŭ de falsificare a notelorŭ de bancă, ce se tractéză acum în Têrgu-Mureşului, se află mai multe persóne din cercurĭ mai bune, precum d-na Bernald, născ. Esther Lazar, absolventulŭ academiei de drepturĭ Sándór Vilmos ş. a.

—0—

La Borsecŭ şi la Tuşnadŭ s'au deschisŭ staţiunile telegrafice pentru sesonulŭ de vară din anulŭ acesta. De asemenea s'a deschisŭ staţiune telegrafică împreunată cu poşta în Covasna.

—0—

In Cincĭ-Bisericĭ s'a întêmplatŭ la 23 Iuniu n. o espolsiune în laboratorulŭ de dinamită alŭ lui Lisch, pe când împacheta acesta o cutiă cu nitro-benzin. Laboratorulŭ a fostŭ totalŭ distrusŭ. Bârnele coperişului şi platfondului au fostŭ aruncate până în şosea. Cadavrulŭ lui Lisch s'a găsitŭ mutilatŭ între dĕrîmăturĭ, ér mama nenorocitului e rănită de mórte.

—0—

Tribunalulŭ din Neoplanta a pusŭ pe marele naţionalistŭ sêrbŭ Svetozar Mileticĭ, care a înebunitŭ, sub curatela advocatului George Dimitrievicĭ din Becĭcherculŭ-mare.

—0—

Consulatulŭ generalŭ austro-ungarŭ din Bordeaux a încunosciinţatŭ direcţiunea poliţiei din Viena, că acolo s'a arestatŭ unŭ anume Iacob Stark — adevĕratulŭ nume Löwy Greif — şi femeia Katz, amêndoi supuşĭ austro-ungarĭ, tocmai în momentulŭ când voiau sĕ se îmbarce pentru Brasilia cu 4 tinere fete seduse, austriace în etate de 17 până la 21 de anĭ. Fetele au fostŭ luate sub protecţiunea consulatului, ér „cinstita" pĕreche, care făcea comerţŭ cu fete, s'a datŭ judecĕţii. Cercetarea o face tribunalulŭ din Lemberg, deórece fetele seduse suntŭ din acelŭ oraşŭ.

—0—

Unŭ ofiţerŭ dela depositulŭ de artileriă din Innsbruck a fugitŭ, după ce a defraudatŭ o sumă însemnată de banĭ. Defraudantulŭ este urmăritŭ.

—0—

Din Praga se scrie, că fabrica de torsŭ inŭ din Bernsdorf lângă Schatzlar a arsŭ, causându-se o pagubă de 200,000 fl.

—0—

Princesa Carolina de Hohenzollern, sora cea mai mică a rĕposatului principe Anton, a muritŭ la 21 Iuniu n. în etate de 75 de anĭ.

—0—

Intre Neresnice şi Maidanpec, în Serbia, a fostŭ atacată poşta de banĭ dela Pozarevac de nisce tâlharĭ. Intre ómenii poştei şi tâlharĭ a fostŭ luptă în tótă foma. Doi gendarmĭ, conductorulŭ şi surugiulŭ au fostŭ greu răniţi, ér caii împuşcaţĭ. Nu se scie dacă poşta s'a jefuitŭ.

—0—

Poşta din România nu ne-a sositŭ de 3 ḑile.

CORESPONDINŢĂ PART. A „GAZ. TRANS."

Budapesta, 20 Iunie 1885.

Onorate d-le Redactorŭ! Intocmai ca la celelalte academii, s'a sfêrşitŭ şi la universitatea de aicĭ cursulŭ. Nu potŭ trece cu vederea o întêmplare. Cu ocasiunea unui rigorosŭ, profesorulŭ de dreptulŭ romanŭ Dr. Vécsey a pusŭ unui rigorosantŭ ungurŭ următórea întrebare: »Mi a caput?« (Ce însemnă caput?) Nesciindu-i rĕspunde Ungurulŭ, Dr. Vécsey ḑice: »Mi? uraságod nem tudja? ezt még a Bucaresti egyetemen is tudják.« (Ce d-ta nu scii, asta încă şi cei dela universitatea din Bucurescĭ o sciu.)

Din acestŭ casŭ se vede eclatantŭ, până unde merge îngâmfarea unguréscă. Mai mulţĭ inşĭ de aicĭ susţinŭ, că Dr. Vécsey e filoromânŭ. Dér óre după faptulŭ enaratŭ se mai póte susţiné aşa ceva? Nu e destulŭ faptulŭ acesta ca sĕ se convingă orĭ şi cine de contrarŭ?

Voiu trece acum la de-ale esposiţiunei.

Cu durere a trebuitŭ sĕ vĕdŭ, că în ḑiarele nóstre nu s'a făcutŭ nicĭ o amintire, că e aicĭ şi psilografulŭ macedo-românŭ N. Vlădica. D-lŭ Vlădica are espuse mai multe lucrărĭ psilografice de ale d-sale, dintre carĭ voiu amintí următórele: Traianŭ cu biografia sa; carta Europei pe jumĕtate bobŭ de fasole; carta României pre unŭ bobŭ de linte; Maiestatea Sa împĕratulŭ şi Alteţa Sa principele de corónă Rudolf cu vorbirile lorŭ la deschiderea esposiţiei; Venus cu 100 poesii ş. a. Arta cu carea-sŭ lucrate tóte aceste e într'adevĕrŭ de admiratŭ, însĕ cei din Budapesta nu o sciu preţui. De însemnatŭ e, că direcţiunea esposiţiei a datŭ d-lui Vlădica numai unŭ petecuţŭ alŭ pavilionului orientalŭ din afară, sub cerulŭ liberŭ. D. Vlădica vrêndŭ a espune mai multe obiecte a fostŭ silitŭ a-şĭ aduce o masă. Décă plouă, atuncĭ e silitŭ a'şĭ strânge obiectele de pre masă. Incă o dovadă despre cordiala înbrăţişare a Ungurilorŭ!

In pavilionulŭ industriei de casă, în chilia din comitatulŭ Caraşŭ-Severinŭ, figuréză pe mai multe obiectel ale industriei de casă române, ca espunĕtorŭ Schnabe Gyula. Pe lângă aceste multe suntŭ ale contesei Bissingen Antal. Cercetândŭ cu deamĕruntulŭ, am aflatŭ că acolo au espusŭ şi douĕ Românce câte unŭ covorŭ şi adecă Mandrisin Saveta şi Rachila Liuba.

In chilia, care represintă comitatulŭ Hunedórei, am vĕḑutŭ figurândŭ Ganyuk Mihály cu pănură. Totŭ aicĭ se află espusă o figură de céră, care represintă unŭ păcurarŭ românŭ, şi ce e mai multŭ îlŭ presintă cu mustăţile rase, ca şi când Românii ş'arŭ rade mustăţile, ca popii cei catolicĭ. I-au pusŭ în mână unŭ fluerŭ crepatŭ şi legatŭ cu aramă, ér pre capŭ are o cuşmă şcandalósă şi aşa de urîtă, încâtŭ nicĭ celŭ mai prăpăditŭ omŭ nu o ar purtá.

In pavilionulŭ orientalŭ au mai înmulţitŭ figurile, însĕ una e chióră, alta cu nasulŭ turtitŭ, astălaltă cu ochii băgaţĭ adêncŭ în capŭ, cealaltă cu albéţă pe ochĭ.

Aicĭ numai tablourile suntŭ originalĭ şi frumóse, însĕ carĭ visitéză esposiţia nu dau multŭ pe tablourĭ, acésta o deducŭ din următórea covorbire: Unulŭ după ce s'a uitatŭ la tablourĭ a ḑisŭ: Frumosŭ portŭ, ómenĭ frumoşĭ cu figura maiestatică şi inteligenţĭ suntŭ Românii aceştia. — Ba nu ḑice alŭ doilea, arătândŭ asupra figurilorŭ celorŭ de céră — uită-te aicĭ la vestmintele lorŭ câtŭ suntŭ de dure şi de murdare, nu le place nicĭ curăţenia. — Aceştia nu potŭ fi Românĭ — reflectéḑă alŭ treilea — trebue că suntŭ Americanĭ, căcĭ vedĭ că faţa lorŭ e aramiă.

Péna'mĭ este pré debilă, pentru ca sĕ potŭ descrie tóte întrevorbirile ce le-am auḑitŭ despre Românĭ.

A. Cras.

DIN BUCOVINA

Cernăuţĭ, 23 Iuniu, 1885.

Domnule Redactorŭ!

Am cetitŭ şi eu „scrisorĭ din Cernăuţĭ« în foiletonulŭ „Gazetei« cu datulŭ de 11 Iuniu 1885. Mi se pare că d-nulŭ »Scaiu« a lăsatŭ ceva anume, ca sĕ vinŭ şi eu sĕ-lŭ complectezŭ.

Suntŭ junimenŭ, dér dreptŭ sĕ vĕ spunŭ că mi-e ruşine când vĕdŭ pe tinerii noştri românĭ dela universitatea din Cernăuţĭ că nu-sŭ cu inimă română. Membrii societăţii »Junimea« cu unele escepţiunĭ, în locŭ sĕ dea tonulŭ de românismŭ aicĭ în ţéră, preferă a contribui la desnaţionalisarea Românilorŭ. Vĕ rogŭ a nu vĕ mira, lucru tristŭ dér adevĕratŭ. Sĕ vĕ dau o probă: Unŭ domnŭ juristŭ, anulŭ IV, nu se ruşinéză a striga susŭ şi tare, că la noi în ţéră nu 'ţĭ poţĭ petrece cu d-şórele în limba română. Sĕrmană limbă română, ce ḑile ai mai ajunsŭ! In timpulŭ domnirii fanarioţilorŭ mi se pare că totŭ aşa o păţiseşĭ, dér numai cu acea deosebire că fanarioţii de atuncĭ erau Grecĭ, pe când fanarioţii actualĭ din Bucovina se credŭ a fi Românĭ.

D-lŭ »Scaiu« a fostŭ prea indulgentŭ în scrisórea d-sale şi n'a voitŭ sĕ-i blameze pe junimenĭ din cale afară. Escursiunea din 7 Iuniu 1885 a fostŭ o espresiune fidelă a simţului de naţionalitate ce-lŭ nutrescŭ junimenii. S'a mai auḑitŭ cândva sub sóre, ca Românulŭ sĕ cânte cu dragŭ în o altă limbă, decâtŭ în dulcea şi sonora sa limbă maternă? Aşa 'i că nu? Ḑicŭ şi eu, numai la noi în Bucovina lucrurile mergŭ pe dosŭ. Cnuta moscovită n'a pututŭ stêrpi naţionalismulŭ românŭ; graţiă însă unorŭ tinerĭ românĭ(?)—pestriţĭ la maţe — ceea ce vicisitudinele triste ale timpurilorŭ n'au pututŭ face, aceştĭ nemuritorĭ cosmopoliţĭ vréu sĕ probeze lumii că potŭ.

Dér sĕ nu 'mĭ uitŭ vorba. Societatea ce a pornitŭ în 7 Iuniu dela biserica luterană n'a întonatŭ cântecŭlŭ »Heut fahren wir über See und See...« pe care-lŭ voiau numai unii, ci au cântatŭ cântecŭlŭ totŭ »naţionalŭ românŭ:« Frisch lustig' Compagnie, — totŭ némŭ cu celŭ dintêiŭ despre care ne vorbeşce şi d-nulŭ »Scaiu.«

Gloriă ţie junime română!.. D-vóstră cetindŭ scrisórea lui „Scaiu«, v'aţĭ făcutŭ focŭ şi aţĭ voitŭ sĕ 'lŭ scărmănaţĭ pe bietulŭ Scaiu, dér nu sciţĭ că de »scaiŭ« nu vĕ cotorosiţĭ curêndŭ. Aşŭ dori sĕ-i rĕspundeţĭ, ca sĕ vedemŭ ce va ḑice. Opiniunea publică însĕ este că numai atuncĭ v'aţĭ cotorosi de dênsulŭ, când aţĭ tăia lâna cea murdară, deórece şi oile s'au tunsŭ acuma, pe când d-vóstră totŭ nemţiţĭ aţĭ rĕmasŭ. Ar fi de doritŭ ca toţĭ acei domnĭ, carĭ preferă a vorbi germânesce, nicĭ sĕ nu se mai înscrie la societatea »Junimea«, căcĭ prin ei societatea 'şĭ pierde prestigiulŭ, şi sĕ lase numai pe aceia carĭ sunt Românĭ adevĕraţĭ şi 'şĭ cunoscŭ misiunea. La din contră e de temutŭ, că cangrena se va lăţi şi societatea »Junimea« nu se va deosebi de celelalte societăţĭ germane dela acéstă universitate. Nu voescŭ sĕ vorbescŭ mai confidenţialŭ, căcĭ atuncĭ aşŭ fi nevoitŭ sĕ descoperŭ lucrurĭ, carĭ arŭ face multă supĕrare. Mi le reservŭ aceste pentru timpulŭ când aşŭ fi provocatŭ.

Acuma aşŭ întreba ceva alta.—En gîciţĭ?—Aşa'i că nu şciţĭ?—Vréu sĕ vorbescŭ despre teatrulŭ românŭ, ce ni-a venitŭ din Bucurescĭ. Cum e bucurescénulŭ, copilulŭ Dêmboviţei celei turbure, a creḑutŭ că D-vóstră veţĭ veni cu toţii la teatru. Dér de unde? Nicĭ cei carĭ au jucatŭ la teatrulŭ de diletanţĭ românŭ n'au venitŭ toţĭ, din causă póte că d-lorŭ sciu mai multe decâtŭ societatea dramatică a teatrului naţionalŭ din Bucurescĭ? Nu credŭ! Cunoscŭ şi pe unii şi pe alţii, şi pe cei din Bucurescĭ şi pe cei din Cernăuţĭ, — ér décă voiţĭ sĕ egalisaţĭ séu sĕ-i întreceţĭ, asta rĕmâne la placulŭ D-vóstre.

Deosebitŭ meritŭ şi-a câştigatŭ d-nulŭ V. Morariu, fiulŭ mitropolitului, care a datŭ Sâmbătă 20 a. c. unŭ banchetŭ în onórea artiştilorŭ românĭ. D-sa ce-i dreptŭ îşĭ dă multă silinţă pentru deşteptarea simţului naţionalŭ prin teatrulŭ de diletanţĭ, — pĕcatŭ numai că n'a fostŭ pré fericitŭ cu personalulŭ diletanţilorŭ, care dacă n'ar fi »Chiosu« d-nulŭ Irimevicĭ — de multŭ ar fi închinatŭ stégulŭ.

La primele representărĭ teatrulŭ românŭ n'a fostŭ frequentatŭ, din causă că Românii noştri nu suntŭ deprinşĭ a vedea ceva sublimŭ şi seriosŭ-dramaticŭ, ci pamflete amoróse şi caraghioslîcurĭ. Cu încetulŭ numĕrulŭ auḑitorilorŭ s'a măritŭ. Amŭ vĕḑutŭ venindŭ preoţĭ chiar de pe la sate, ca sĕ véḑă ceeace 'n viaţa lorŭ încă n'au vĕḑutŭ. Mulţĭ vorŭ ḑice: „Amŭ vĕḑutŭ visulŭ cu ochii, de acu potŭ sĕ morŭ!« — Nu trebue sĕ móră ci sĕ lucre, ca sĕ se simţă Românulŭ că-i Românŭ.

Nu potŭ sĕ trecŭ cu vederea pe P. Cuvioşia Sa părintele Rectorŭ seminarialŭ, care ni-a probatŭ că-i bunŭ Românŭ şi unŭ rectorŭ care întru adevĕrŭ scie conduce unŭ seminarŭ ca celŭ din Cernăuţĭ. Póte că cele scrise la adresa D-Sale în »Gazetă« şi-au ajunsŭ ssopulŭ. D-sa a fostŭ la tóte representările teatrale şi încă ceva mai multŭ, a permisŭ fiecărui alumnŭ seminarialŭ sĕ mérgă. Écă o faptă, care l'a făcutŭ ca totŭ oraşulŭ şi toţĭ alumnii sĕ-lŭ stimeze şi sĕ spereze că în curêndŭ va fi unŭ rectorŭ modelŭ, numai cu bucătăria sĕ se îndrepte — şi acésta o ḑicŭ ca nu cumva, făcêndŭ unŭ bine, sĕ omită alta şi sĕ rĕmână totŭ rĕu.

N'ar fi fostŭ óre mai bine, dacă D-nii junimenĭ arŭ fi luatŭ esemplu dela teologĭ şi arŭ fi venitŭ mai mulţĭ la teatru. Dér ce ḑicŭ? Ei nu suntŭ imitatorĭ, ci originalĭ ca şi cu şedinţa dela universitate. Suntŭ adecă în Octomvre 1885 ḑece anişorĭ, unŭ deceniu de când avemŭ o universitate în Cernăuţĭ. Românii noştri au luatŭ iniţiativa, ca sĕ se adune toţĭ studenţii universitarĭ şi sĕ se alégă unŭ comitetŭ, care apoi are sĕ facă pregătirile unei serbărĭ. Frumósa ideă — dér când a fostŭ la adecă, dintre junimenĭ au venitŭ numai aceia, carĭ se îndesau sĕ fie în Comitetŭ, pe când restulŭ nu participă. Teologii veniseră cu toţii şi românĭ, şi rutenĭ, evreii şi nemţii ér toţĭ şi astfelŭ amŭ trebuitŭ sĕ dămŭ cinstea pe ruşine. Celelalte naţionalităţĭ ne-au oprimatŭ, ér noi amŭ evacuatŭ sala. — Aḑi noi voimŭ sĕ formămŭ festivitatea a parte. S'a alesŭ şi unŭ comitetŭ dintre junimenĭ şi teologĭ, — până aḑĭ comitetulŭ alesŭ mai de o lună încă n'a ţinutŭ nicĭ o şedinţă, din causă că Românulŭ nu voesce sĕ se precipiteze, e omŭ cu aşeḑare séu cum îi ḑicŭ — cu chitélă.

Aristocraţia nóstră n'a pré cercetatŭ — n'a fi avêndŭ parale pentru teatru romanŭ? Nu sciu — este unŭ mister, totŭ aşa ca şi cu alegerile. Amŭ cetitŭ în „Bukowinaer Rundschau« Nr. 137 cam următórele:» Ce este naţionalŭ — conservativŭ? Proprietarii marĭ ai Bucovinei se numescŭ cu predilecţiune naţionalĭ conservativĭ. Care naţionalitate sĕ se conserve adecă? Póte cea română. Atuncĭ trebue sĕ se întrebe, de ce s'au opusŭ aceştĭ domnĭ candidaturei lui Piteiu?« etc. — D-nulŭ Piteiu ar fi făcutŭ de sigurŭ mai multŭ pentru ţéră decâtŭ Escelenţa sa baronulŭ Conrad Eybesfeld. D-nulŭ Piteiu a fostŭ uniculŭ Românŭ, care şi-a tipăritŭ programulŭ ac-

ţiunii sale în casŭ de-a fi alesŭ — şi cu tóte aceste n'a reuşitŭ.

Deórece vorbescŭ despre alegerĭ, ar fi bine sĕ întrebŭ pe preoţii bucovinenĭ, orĭ de n'a venitŭ timpulŭ ca şi D-loră sĕ-şĭ pună candidatura, cum facŭ şi cei rutenĭ din Galiţia? Óre va veni timpulŭ acela séu va rĕmâné unŭ pium desiderium? — Rĕspundeţĭ măcarŭ după 6 anĭ.

E întru adevĕrŭ de miratŭ câtŭ sgomotŭ s'a făcutŭ prin diaristică înainte de alegerĭ, ér după alegere n'a îndrăsnitŭ nimenĭ a scrie măcarŭ trei cuvinte, Cine mi-ar puté rĕspunde a ce mirósă acésta? — Diarulŭ »Bukowinaer Rundschau« laudă pre Tomasciuc, ér despre candidatulŭ cădutŭ Cosovicĭ nu se îndură nimenĭ sĕ i enumere meritele ce şi le-a câştigatŭ câtŭ timpŭ a fostŭ „praeses" în Sucéva. A cădutŭ din simpla causă, că districtele Radăuţĭ-Sucéva — Siretŭ nu se mai temeau că vorŭ veni cu reclamele la D-Sa, şi ér cei pe carĭ i-a lovitŭ secvestrulŭ adĭ nicĭ nu voiescŭ sĕ scie de elŭ. O lume, lume! cum nu scii a te purta cu fii tĕi, carĭ pentru banĭ facŭ ca Evreii sĕ pună secvestrulŭ pe averea bietului Românŭ dela ţéră.

Écă cum stau lucrurile şi apoi sĕ te mai mirĭ că nu mergŭ bine. — De astădată mĕ închinŭ. *Cato.*

Industria de casă. *)

Sântejude, la 7 Iuniu 1885.

Domnule Redactorŭ! In anulŭ trecutŭ 1884 în preţuitulŭ diarŭ »Gazeta Trans.« şi în »Tribuna« am avutŭ onóre a avisá şi invitá pre d-nii colegĭ învĕţătorĭ, a luá parte la unŭ cursŭ suplimentarŭ de industriă domestică, ce s'a ţinutŭ în Sântejude dela 25 Augustŭ până la 15 Septemvre a aceluiaşŭ anŭ, ca cu mai mare repedime sĕ introducă industria domestică în scólele elementare poporale, unde generaţiunea tĕnĕră încă din frageda ei etate sĕ se deprindă la lucrurile manufacturalĭ, ca cu timpŭ acéstă industriă sĕ se lăţéscă între poporŭ, care e lipsitŭ de orĭ şi ce venite, spre a-i mai îmbunătăţi starea sa materială.

Cu durere sunt silitŭ a spune, cumcă nime dintre fraţii învĕţătorĭ n'a venitŭ, afară de d. G. Mănăsterianu învĕţ. în Agherişiu, pe care Reverend. d. Gavrilă Popŭ, demnulŭ protopopŭ alŭ tractului Cluşiu, l'a trimisŭ pe spesele tractului şi în 15 dile a învĕţatŭ industria domestică cu unŭ succesŭ fórte bunŭ.

Scumpa nóstră naţiune, după cum putemŭ vedé din esperienţa de tóte dilele, e rĕmasŭ înapoi în totŭ felulŭ de ramĭ de industriă şi prelângă tóte acestea e încopvorată cu multe şi grele sarcinĭ. Acestea tóte le plătesce numai din producţiunea pămĕntului, care cu sudorĭ crunte ilŭ cultivéză, şi ce adună preste vară, tómna cu toţii impartŭ — toţĭ ilŭ tragŭ de tóte părţile, ba de nu ajungŭ aceste, esecutorii îi iau şi vestmintele de pe dînsulŭ.

Ar vinde unŭ purcelŭ, unŭ mielŭ, orĭ unŭ viţelŭ, dar nu are de unde, ar vinde o bucată de pămĕntŭ, dar nu are de unde, că a vĕndut'o în anii trecuţĭ, séu de nu a vĕndut'o, e pusă ca hipotecă totŭ din anii trecuţĭ, totŭ pentru asemenea nĕcazurĭ.

Dar e mijlocŭ de scăpare. In patria nóstră mai tótă comuna are învĕţătorŭ şi scólă, mai tótă scóla are unŭ petecŭ de grădinuţă, unde învĕţătorulŭ ar puté învĕţá pruncii agricultura-grădinăritulŭ cu privire la pomăritŭ, stupăritŭ şi legume. O mulţime de comune suntŭ înzestrate cu teritóre întinse, cu pădurĭ în care se află totŭ felulŭ de materialŭ d. e. nuele de alunŭ, sângerŭ, mesteacănĭ, curpenĭ şi alte materiale folositóre pentru industria domestică. Fórte multe lacurĭ suntŭ, unde se află speteze, papură, piperigŭ şi răchiţele, pentru împletirea coşercelorŭ de totŭ felulŭ şi a altorŭ împletiturĭ şi lucrurĭ de casă. Se află pe totŭ loculŭ paiă de grâu, săcară, ovĕsŭ, alacŭ, din care se pregătescŭ pălăriele de paiă.

Pe tóte acestea obiecte poporulŭ, avĕndŭ lipsă de ele, varsă o mulţime de banĭ la alte naţiunĭ înaintate în industriă; la dincontră dacă poporulŭ s'ar sci folosí de industriă, i-ar rĕmâné banii în pungă, ba încă în lunile de érnă folosindu-se de industriă ar câştigă banĭ. Sĕ arătŭ printr'unŭ esemplu la ce resultate ar puté ajunge naţiunea română prin întreprinderea industriei domestice în scólele poporale.

In o comună stătătóre din 100 familii, tótă famila ar puté consta din 6—7 membri lucrătorĭ, fiindŭ că prunculŭ trecutŭ de 7—8 anĭ se póte folosí la lucrurile mai uşóre de mână. Dér sĕ luămŭ că o familiă constă numai din 4 membri lucrătorĭ, atuncĭ 100 familii arŭ avea 400 membri lucrătorĭ. Unŭ membru lucrătorŭ ar puté câştiga, prin întreprinderea industriei, pe di 50—60, cr. ba şi până la 1 fl. v. a.; sĕ luămŭ că nu câştigă decâtŭ 20 cr., 4 membri ai unei familii arŭ câştiga 80 cr. v. a. 100 famili stătătóre din 400 membri lucrătorĭ vorŭ câştiga decĭ 80 fl. v. a. Acum sĕ luămŭ că în o lună ar fi numai 20 de dile de lucru, atuncĭ o familiă ar câştiga în o lună 16 fl. v. a. şi aşa 100 familii arŭ câştiga 1600 fl. v. a. venitŭ curatŭ pe lună. Lunile în care poporulŭ nu se ocupă cu economia câmpului suntŭ Noemvre, Decemvre, Ianuariu, Februariu şi Martiu, adecă 5 lunĭ, aşa dară dacă o familiă câştigă pe o lună 16 fl., în 5 lunĭ va câştiga 80 fl., atuncĭ 100 familii în timpulŭ acelorŭ 5 lunĭ vorŭ câştiga 8000 fl. v. a.

Étă la ce resultate îmbucurătóre amŭ putea ajunge prin întreprinderea industriei domestice în şcoalele poporale.

Subscrisulŭ, avĕndŭ în vedere binele şi interesulŭ naţiunei mele, ca mai cu repedime sĕ se estindă însuşirea industriei în şcólele poporale, m'am decisŭ, precum în anulŭ trecutŭ aşa şi în acestŭ anŭ a deschide unŭ cursŭ de industriă domestică începĕndŭ dela 1 până la 30 Augustŭ a. c, care cursŭ se va ţiné în localităţile şcólei confesionale din Sântejude, şi la care invitŭ pre toţĭ d-nii colegĭ, carĭ voiescŭ îmbunătăţirea stărei poporului şi a întregei naţiunĭ române, a participa pe lângă următórele condiţiunĭ:

1. Industria domestică, adecă legarea coşiercelorŭ din spetéză şi alte împletiturĭ, din acestŭ soiu de materialŭ. Legarea coşercelorŭ din răchiţele şi împletiturĭ de paiă, precum pregătirea pălărielorŭ de paiă, acestea tóte le voiu propune gratuitŭ.

2. Doritorii de a învĕţa industria domestică, vorŭ avé a se insinua la mine în Sântejude, poşta din urmă Czaga, trimiţĕndŭ 2 fl. anticipative pentru câştigarea materialelorŭ trebuinciόse pentru propunerea industriei până la 1 Iuliu 1885.

3. Pentru viptŭ va avé a solví unŭ individŭ numai 10 fl. v. a. anticipative la 1 Augustŭ, când se va începe cursulŭ de industriă.

Ca sĕ ne putemŭ mai cu înlesnire a ne ajunge acestŭ scopŭ sântŭ şi salutarŭ, rogŭ cu umilită supunere pe Veneratele Consistóre Metropolitane şi Episcopescĭ, din tótă patria, sĕ bine-voéscă prin circulare a atrage atenţiunea p. on. d-nĭ protopopĭ, carĭ suntŭ directorii şcólelorŭ tractuale, a trimite din totŭ tractulŭ protopopescŭ câte unŭ învĕţătorŭ, care ar avé voiă a învĕţa industria domestică, cu spesele tractului; suntŭ eparchii protopopescĭ din câte 30—40 sate, însĕ sĕ luămŭ că în o eparchiă sĕ fie numai 24 comune, şi aşa s'ar veni pe o comună bisericéscă 50 cr. ca spese pentru materialulŭ de lipsă şi viptulŭ unui învĕţătorŭ, care s'ar presenta la învĕţarea industriei domestice.

Petru Grama,
învĕţ. şi prof. de industr. dom.

*) Celelalte diare române suntŭ rugate sĕ binevoiască a luá notiţă. P. G.

Raportŭ poliţienescŭ.

Braşovŭ, Iuniu 1885.

Unŭ nou casŭ de împotrivire poliţiştilorŭ avemŭ sĕ semnalămŭ. Cu ocasiunea unui balŭ slujnicescŭ în Hotelŭ Nr. 1, mai mulţĭ birjarĭ şi soldaţĭ căutau sĕ provóce cértă. Fiindŭ provocaţĭ de organele siguranţei la ordine, toţĭ ascultară afară de doi servitorĭ militarĭ (vistavoĭ,) a cărora arestare s'a ordonatŭ imediatŭ de către funcţionarulŭ poliţiei însărcinatŭ cu inspecţiunea. Abia esecutată arestarea, fŭ zădărnicită, în îmbulzeala ce se născŭ din causa acésta, de mai mulţĭ birjarĭ; totuşĭ poliţiştii isbutiră sĕ aresteze pe unulŭ din aceştĭ birjarĭ. Pe drumŭ prin strada Vămii, năvăliră deodată servitorii militarĭ, carĭ se duseseră înainte acasă, înarmaţĭ cu prăjinĭ asupra organelorŭ siguranţei, ca sĕ elibereze pe tovarăşulŭ lorŭ. Pe când unulŭ din poliţiştĭ păzea pe birjarulŭ arestatŭ, celălaltŭ poliţistŭ se puse în posiţiune de apĕrare şi cu ajutorulŭ săbiei isbutí sĕ respingă pe servitorii renitenţĭ, fiindŭ ce e dreptŭ rănitŭ rĕu poliţistulŭ, aşa că 15 dile n'a putută face serviciu. Arătarea penală s'a făcutŭ la autoritatea competentă.

Disposiţiunile luate în luna trecută în privinţa cânilorŭ d'a se purta de stăpânii lorŭ legaţĭ séu cu botniţă şi care aveau sĕ espire la 8 ale lunei acesteia, au trebuitŭ sĕ rĕmână în vigóre până la sfârşitulŭ acestei lunĭ, căcĭ cu tótă stricta lorŭ esecutare de poliţiă — peste 100 de cânĭ au fostŭ nimiciţĭ — cu tótă stricta pedepsire a stăpânitorŭ contravenienţĭ, totuşĭ s'a constatatŭ unŭ indiferentismŭ de neînţelesŭ din partea locuitorilorŭ Braşovului faţă cu aceste disposiţiunĭ.

In diua de Rusalii, în valea Rahado pe partea stângă a pădurii s'a găsitŭ spĕnduratŭ calfa de măsarŭ Friedrich Steiner, ér la 4 ale lunei acesteia dilerulŭ Nagy Ianos s'a găsitŭ spĕnduratŭ în locuinţa sa. Motivulŭ sinuciderei amĕndurora a fostŭ miseria şi nĕcazurile vieţii.

La 2 luna curentă, în trenulŭ omnibus care venea dela Bucurescĭ, între Predealŭ şi staţiunea Timişŭ a muritŭ unŭ călĕtorŭ. Cercetarea a descoperitŭ în elŭ pe măsarulŭ din Braşovŭ Iohann Marzel, în etate de 43 anĭ, şi care din 1882 locuia în România. Elŭ a muritŭ pe drumŭ către patria sa din causa lungilorŭ sale suferinţe (oftică.)

Unŭ sfĕrşitŭ tragicŭ a avutŭ relaţiunea amorósă ce esista între infanteristulŭ, dela regim. 2 de inf., Doczi David şi între servitórea Gere Zsuzsa. Minunata pĕreche ajunse într'o séră într'o violentă cértă; amantulŭ scóse sobia şi străpunse pe amanta sa în partea stângă a pântecelui, aşa că a trebuitŭ sĕ fia transportată în spitalulŭ civilŭ. In contra furiosului amantŭ s'a făcutŭ arătare penală.

S'a esperiatŭ de către căpitănatulŭ oraşului, că curăţeniă, cerută atâtŭ de urgentŭ din motive sanitare, în lunile de vară e mai puţinŭ observată decâtŭ în lunile de érnă. Din consideraţiunĭ de salubritate publică, căpitănatulŭ oraşului va esercita decĭ unŭ controlŭ fórte strictŭ şi chiar va pedepsi aspru pe cei negligenţĭ, ferindŭ astfelŭ de a se crea unŭ tĕrĕmŭ fructiferŭ pentru epidemiile ce eventualŭ s'arŭ ivi. In cea mai strânsă legătură cu acésta stă şi înmulţirea pisoarelorŭ publice propusă de căpitănatulŭ oraşului, căcĭ unulŭ care esistă nu este îndestulitorŭ, precum şi înarmarea şi uniformarea corĕspundĕtóre a poliţiştilorŭ ca gendarmeria. Comuna a şi luatŭ în considerare acésta. Pe insemnulŭ de tinichea se va săpa numele şi numĕrulŭ poliţiştilorŭ.

După raportulŭ oficiului poliţienescŭ de anunţare, în luna Maiu s'au însinuatŭ cu locuinţa în Braşovŭ 37 partii, schimbărĭ de locuinţe 361, calfe s'au anunţatŭ 100 şi au plecatŭ de aci 114, învĕţăcei s'au anunţatŭ 33, şi au plecatŭ 20, copii în costŭ 17 şi au plecatŭ 12, servitóre 333 şi au plecatŭ 188, dilerĭ au oferitŭ temporarŭ serviciulŭ lorŭ în Braşovŭ 20 şi au plecatŭ 8, călĕtorĭ streinĭ în birturĭ şi case private s'au anunţatŭ 614 şi au plecatŭ 540, în spitalŭ au intratŭ 51, au eşitŭ 16 persóne. In penitenciarŭ, la tribunalulŭ şi în arestulŭ comitatului s'au anunţatŭ 62 şi au plecatŭ 82 arestanţĭ, de căpitănatulŭ oraşului s'a espedatŭ de aci 1 femeiă. De oficiele preoţescĭ s'au anunţatŭ 95 născuţĭ şi 59 morţĭ. Cu totulŭ decĭ 2753 anunţarĭ. Lămurirĭ s'au datŭ 356. Pedepsite pentru neanunţare au fostŭ 16 partii în acéstă lună.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Pesta, 27 Iuniu. — Numĕrulŭ de diminéţa alŭ fóiei oficiale publică numirea celorŭ 30 de membri pe viaţă ai camerei magnaţilorŭ; suntŭ: numiţĭ mareşalii de curte: Nopcsa, Nyari, Bombelles; fişpanii: Hertelendy, Miko, Molnar, Ormos, Perczel; academiculŭ: Hunfalvy; profesorii universitarĭ: Kantz, Lumnitzer; generalulŭ Mariassy Kamerer, Barcsay Eber, primarulŭ Rath, deputatulŭ Schwab Eugen, mediculŭ Hirscher, preşedintele camerei Hochmeister, directorulŭ morarŭ Burghardt, directorulŭ institutului creditului fonciarŭ Lukacs, marele comerciantŭ Luczenbecher, proprietarii br. Simonyi, Mixus, architectulŭ Ybl, profesorulŭ dela politechnicŭ Stoczek, directorulŭ casei de economii Varady, consilierii secreţĭ: Somsich, Ordody, Ghyczy, Septemvir, Melczerr. (Toţĭ néoşĭ maghiarĭ.)

DIVERSE.

In faţa morţii. — Dilele trecute a muritŭ în Maienţa (Germania) medicul Dr. Kupferberg. Se pare că acestŭ medicŭ a privitŭ în faţa morţii cu multă presenţă de spiritŭ şi linişte, căcĭ în scrisórea de adio ce i-a adresat'o unui bunŭ amicŭ a scrisŭ ca porscriptŭ cuvintele. »Mai amŭ încă şéseḑecĭ de pulsaţiunĭ, voi mai trăi aşadér două óre, Omulŭ móre multŭ mai uşorŭ decâtŭ ai puté crede. După ce a scrisŭ aceste cuvinte mediculŭ a băgatŭ scrisórea în cuvertă şi a scrisŭ adresa şi probabilŭ că după aceea îndată şi-a datŭ sufletulŭ.

Unŭ omŭ lăudărosŭ, istorisi într'o societate o întâmplare fórte neverisimilă şi după ce termină se adresă către o damă cu întrebarea: «Ce dicĭ dómnă de acésta întâmplare?» — «Eu credŭ« rĕspunse dama cea tinéră şi frumósă, »că îndată după acésta aventură a cântatŭ cocoşulŭ şi te-ai deşteptatŭ.«

Pianurĭ de hârtiă. Aceste pianurĭ sunt după scirile din Paris cea mai nouĕ acvisiţiune pe tĕrĕmulŭ întrebuinţărei materiei de hârtiă. Se 'nţelege că totŭ ce e lucru de lemnŭ la pianurĭ este înlocuitŭ de massă de hârtiă. Până acum s'au construitŭ douĕ instrumente astfelŭ din massă de hârtiă comprimată cu o suprafaţă tare poleită. Culórea este albă-crême. Tonulŭ instrumentului se dice că este de o cualitate escelentă dér nu prea tare. Caracterulŭ tonului s'a schimbatŭ la aceste pianurĭ, elŭ este móle, plinŭ şi durézá lungŭ, cam ca la organele micĭ. Unulŭ din aceste noue instrumente de hârtiă se află în Paris, altulŭ s'a vĕndutŭ ducelui de Devonshire.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 27 Iuniu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	99.20
Rentă de hârtiă 5%	92.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.75
Bonurĭ rurale ungare	102.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C1.75
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.30
Bonurĭ croato-slavone	102.–
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98 25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117.—
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	119.50
Renta de hărtiă austriacă	82.50
Renta de arg. austr.	83.25
Renta de aurŭ austr.	108 10
Losurile din 1860	139 —
Acțiunile băncei austro-ungare	858.—
Act. băncei de creditŭ ung.	285.50
Act. băncei de creditŭ austr.	286.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.87
Napoleon-d'orĭ	9.85
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.—
Londra 10 Livres sterlinge	124.20

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 11 Iuniu st. v. 1885.

	Cump.	vĕnd.
Renta română (5%)	89¼	89¾
Renta rom. amort. (5%)	93¼	93½
» convert. (6%)	89	89½
Împr. oraș: Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	104¼	104½
» „ „ (5%)	88	88¼
» » urban (7%)	101¾	102¼
» » » (6%)	93	95
» » » (5%)	86	86¼
Banca națională a României	1250	1260
Ac. de asig. Dacia-Rom.	292	295
« » » Națională	235	238
Aurŭ	9.90(%)	10%/
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 27 Iuniu st. v. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.94	Vĕnd.	8.95
Argint romănesc	»	8.80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.85	»	9.87
Lire turcescĭ	»	11.10	»	11.15
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	125.25	„	125.75
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia Predealŭ-Budapesta și pe linia Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta a căiei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ	—	9 45	12.50	—
	—	9.47	1.09	—
Timișŭ	—	10.11	1.40	—
Brașovŭ	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Hașfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișóra	10.29	1.30	8.01	—
	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9 05	—
Mediașŭ	11.54	2.25	9.43	—
Copsa mică	12 12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blașiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiușŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clușiu	5.56	5.58	12.59	—
	6.08	6.08	—	8.00
Nedeșdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velințe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	9.13	—	4.05
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena	6.35	2.45	10.50	—
	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.4	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11	—
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.3	6.24	—
Clușiu	—	10.01	5.05	6.43	—
	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12 31	—	—	7.26	—
Ghiriș	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	11.43	—	9.31	—
	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiușŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blașŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copșa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediașŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigișóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Brașovŭ	—	5.20	—	7.14	1.09
	—	5.3	—	—	1.50
Timișŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ	—	6.32	—	—	3.23
	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.44

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vințulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4 25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4 53
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok	11.02	3.44	11.40
	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7 53	5.25
Glogovațŭ	4.13	—	6 19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăștiă	10 10	—	12.24
Șibotŭ	10.43	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1 46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timișóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Hațegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșenĭ	10.43	4.04	6.39

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7 40	2 54	7.24
Aradŭ	7.50	3 10	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11 37	7.25
Hațegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.